

Република Северна Македонија
ИНСПЕКЦИСКИ СОВЕТ

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ИНСПЕКЦИСКИТЕ
СЛУЖБИ ЗА 2020ГОДИНА**

Дел. Бр.

01-299/1

Јулијана Силјановска

[име и презиме]

Датум:

18.3.2021 година

**По овластување на претседател на
Инспекциски совет**

Место:

Скопје

[потпис]

СОДРЖИНА

1 Резиме	3
2 Управување со ризици.....	5
3 Организација и раководење.....	8
4 Инспекциски надзор	18
5 Обука на инспекторите и административните службеници	24
6 Буџет и финансирање.....	27
7 Меѓународна соработка.....	28
8 Други активности на инспекциските служби	30
9 Заклучоци и препораки	31

ЛИСТА НА ТАБЕЛИ И ГРАФИКОНИ

Табела 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во годината, по звање	10
Табела 2 Преглед на бројот на инспектори во инспекциските служби во 2020 година, по вид, возраст и звање	11
Графикон 1 Возрасна структура на инспекторите во инспекциските служби	15
Табела 3 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во 2020 година, во селектирани инспекциски служби.....	15
Графикон 2 Просечен број на извршени надзори по инспектор, дневно	19
Табела 4 Вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид за 2020 година.....	20
Графикон 3 Структура на видовите на инспекциски надзор по области и вкупно	21
Графикон 4 Структура на видови на инспекциски надзор по инспекциски служби	22
Графикон 5 Сооднос на утврдени неправилности и вкупен број на редовни и вонредни инспекциски надзори	23
Табела 5 Приказ на обуки по инспекциски служби.....	24
Табела 6 Буџети на одделни инспекциски служби.....	27

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

1	Агенција за лекови и медицински средства	МАЛМЕД
2	Агенција за млади и спорт	АМС
3	Агенција за храна и ветеринарство	АХВ
4	Дирекција за безбедност на класифицирани информации	ДБКИ
5	Дирекција за заштита и спасување	ДЗС
6	Дирекција за радиациона сигурност	ДРС
7	Државен архив на Република Северна Македонија	ДАРСМ
8	Државен девизен инспекторат	ДДИ
9	Државен инспекторат за градежништво и урбанизам	ДИГУ
10	Државен инспекторат за животна средина	ДИЖС
11	Државен инспекторат за земјоделство	ДИЗ
12	Државен инспекторат за локална самоуправа	ДИЛС
13	Државен инспекторат за просвета	ДИП
14	Државен инспекторат за техничка инспекција	ДИТИ
15	Државен инспекторат за транспорт	ДИТ
16	Државен инспекторат за шумарство и ловство	ДИШЛ
17	Државен комунален инспекторат	ДКИ
18	Државен пазарен инспекторат	ДПИ
19	Државен санитарен и здравствен инспекторат	ДСЗИ
20	Државен трудов инспекторат	ДТИ
21	Државен управен инспекторат	ДУИ
22	Европска унија	ЕУ
23	Закон за инспекциски надзор	ЗИН
24	Инспекциски совет	ИС
25	Министерство за здравство – Сектор за хемикалии	МЗ-Хем.
26	Министерство за култура	МК
27	Министерство за транспорт и врски – Капетанија на пристаништата Охрид	МТВ-КПО
28	Министерство за труд и социјална политика	МТСП
29	Управа за заштита на железничкиот систем	УСЖС
30	Управа за заштита на културното наследство	УЗКН
31	Управа за јавни приходи	УЈП
32	Центар за управување со кризи	ЦУК

1 РЕЗИМЕ

Инспекцискиот совет, согласно член 35, став (5) од Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 102/19), доставува за информирање до Владата, Годишен извештај за работа на инспекциските служби за 2020 година, кој се објавува на веб страната на Советот.

Овој Годишен извештај е подготвен врз основа на податоци и информации со кои располага Инспекцискиот совет и ја следи содржината и формата на Годишниот извештај за работа на инспекциските служби, која е пропишана согласно Правилникот за формата и содржината на извештајот за работа на инспекциската служба за претходните шест месеци и на годишниот извештај за работа на инспекциските служби („Службен весник на Република Северна Македонија“, бр. 238/19).

Воведувањето на проценката на ризик овозможи зголемување на квалитетот на процесот на планирање, но пред сè, зголемување на предвидливоста на инспекцискиот надзор, подобрување на транспарентноста на планирањето, зголемување на ефикасноста и ефективноста на инспекцискиот надзор и, секако, намалување на трошоците за спроведување на оваа функција на државата. Намалувањето на трошоците нема да биде само на страната на јавниот буџет, туку и на страната на буџетите на субјектите на надзор.

Овој извештај дава објективна слика на управувањето со ризиците на начин кој е пропишан со ЗИН и соодветниот Правилник, бидејќи инспекциските служби започнаа со подготвување на своите Методологии за проценка на ризик на почетокот на 2020 година, така што нивната примена во некои од инспекциските служби ќе започне со реализација на Годишните планови за работа за 2021 година.

Во системот на координација на Советот се вклучени 28 инспекциски служби, од кои 15¹ се организирани како органи во состав на министерствата, односно како државни инспекторати за соодветната област, додека 13 претставуваат организациски единици за инспекциски надзор во состав на органите на државната управа, односно сектори или одделенија за инспекциски надзор.

Според податоците презентирани во Табела 1, во 2020 година, инспекциски надзор вршеле вкупно 818 инспектори, од вкупно 28 инспекциски служби, во текот на 2020 година во 14 служби биле вработени 69 инспектори (37 советници инспектори, 2 самостојни инспектори, 2 помошници инспектори и 28 помлади инспектори), додека биле пензионирани 50 инспектори (1 виш и 49-советници инспектори).

Неповолната старосна структура е особено изразена кај големите инспекциски служби (Табела 2). Во ДПИ 25% од инспекторите се постари од 60 години, во ДТИ 28% од инспекторите се постари од 60 години, додека кај ДИГУ тој процент изнесува 50%, кај ДИЗ 22,7% и ДИП 15%.

---

¹ Со Законот за употреба на јазиците, формиран е уште еден Инспекторат за употреба на јазиците, кој во 2020 година започна со работа.

Годишен извештај за работења на инспекцискиот служби за 2020 година

Според ЗИН, редовниот надзор се планира со годишниот и месечниот план за инспекциски надзор, а врз основа на проценката на ризик, вонредниот инспекциски надзор во месечниот план се презентира како број на очекувани вонредни надзори, додека контролниот инспекциски надзор се врши само по службена должност и како последица на веќе спроведен редовен или вонреден инспекциски надзор при кој е изречена инспекциска мерка.

Според податоците прикажани во Табела 4, во 2020 година од инспекциски служби вкупно се реализирани 186.037 инспекциски надзори, од кои 52.366 редовни, 102.049 вонредни и 31.622 контролни надзори, додека при вршење на инспекциски надзори утврдени се 18.257 неправилности. Највисок просек на извршени инспекциски надзори по инспектор дневно има во АХВ, ДИЗ,ДПИ и ДТИ на другата страна, најнизок просек имаат остварено инспекторите во ДДИ и УСЖС.

Со донесувањето на Законот за инспекциски надзор воспоставен е целосно нов систем за развој и управување со инспекторите во инспекциските служби на централно ниво. Ваквиот систем ја препознава важноста на обуката во развојот на професионални и компетентни инспектори, кои претставуваат една од основните алки во успешното спроведување на законските и подзаконските акти во државата. Во таа насока, Инспекцискиот совет во текот на 2020 година, организираше обуки за инспекторите од сите инспекциски служби, на три теми и тоа: Обука за изготвување на Извештај за работата на инспекциските служби за период јануари – јуни и јули декември, Интерактивна обука за стекнување на лиценца за инспектор и Генеричка обука за инспекторите во инспекциските служби. Покрај овие обуки организирани од Инспекцискиот совет, повеќето инспекциски служби организираат специјализирани обуки на теми поврзани со нивниот делокруг на работа (Табела 5).

Буџетските средства со кои располагаат инспекциските служби не успеваат да ја покријат реализацијата на предвидените активности согласно нивните Годишни планови за работа. Најголем дел од буџетот е распределен за покривање на основните плати и придонесите за социјално осигурување на вработените, средства за патни и дневни расходи, комунални услуги, греење, комуникација и транспорт, материјали и ситен инвентар, поправки и тековно одржување, договори и услуги, други тековни расходи, купување на опрема и мебел, средства за набавка на компјутерски софтвер и купување на возила (Табела 6).

Поголем дел од инспекциските служби во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ, соработуваат со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третираат, имаат склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.

Од средината на првото и целото второто полугодие од 2020 година, имајќи ги предвид заклучоците, препораките и мерките донесени од Владата на РСМ, а со цел превенција од ширење на болеста COVID-19, за што е прогласена и кризната состојба, во поголем дел од инспекциските служби работата беше организирана во смени, а дел од планираните надзори поради објективни и субјективни причини беа одложени. Оттука, кризната состојба предизвика суштински промени во состојбите со проценетите ризици, и целокупното работење на инспекциските служби.

2 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Воведувањето на проценката на ризик овозможи зголемување на квалитетот на процесот на планирање, но пред сè, зголемување на предвидливоста на инспекцискиот надзор, подобрување на транспарентноста на планирањето, зголемување на ефикасноста и ефективноста на инспекцискиот надзор и, секако, намалување на трошоците за спроведување на оваа функција на државата. Намалувањето на трошоците нема да биде само на страната на јавниот буџет, туку и на страната на буџетите на субјектите на надзор.

Управувањето со ризици е од исклучителна важност и претставува составен дел од секојдневното работење на инспекциските служби. Тоа подразбира воспоставување ефикасен систем на внатрешни контроли, кои треба да се засноваат на идентификување на ризици, утврдување на степен на ризици при планирањето на инспекциските надзори, проценка на нивната веројатност и ефект/влијание, следење и оценка за ризиците, како и утврдување на соодветни внатрешни мерки.

Управувањето со ризиците овозможува: донесување поквалитетни одлуки, подобро предвидување и оптимизирање на расположливите средства и ресурси, согледување на приоритетите, како и избегнување на идните проблеми кои можат да се појават при реализацијата на поставените цели.

Целта на управувањето со ризик е да ги доведе ризиците во инспекциските служби на прифатливо ниво со спроведување на мерки, кои ќе ја ублажат веројатноста за настанување на ризикот и влијанието на реализацијата на ризик. Ризиците се природен дел од секојдневните активности и не може да се избегнат, но може само да бидат управувани.

Менаџирањето на ризици, едноставно кажано, значи насочување на ресурсите на инспекцијата онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, воедно користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност. Ефективните принципи на менаџирање со ризици бараат прибирање и пристап до релевантни податоци, определување на ризикот врз основа на тие податоци и фокусирање на инспекциските активности кон најголемите ризици кои ќе се идентификуваат.

Проценката на ризик се прави во текот на подготвувањето на годишниот план за работа на инспекциската служба, според методологија за проценка на ризик, која ја донесува раководителот на инспекциската служба, по претходно мислење на Советот за усогласеност со Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик.

Во текот на 2020 година разгледани се и дадено е позитивно мислење за 15 Методологии за проценка на ризик при планирањето на инспекцискиот надзор и тоа на следните инспекциски служби: ДКИ, ДИЗ, ДИЛС, ДИП, ДИТ, ДИШЛ, ДРС, ДСЗИ, АХВ, ДИЖС, ДПИ, ДИГУ, ДУИ, ДИТИ, ДТИ.

Инспекцискиот совет обезбеди продолжување на проектот за техничката помош во изработката на Методологиите за проценка на ризик при планирањето на инспекциски надзор, кој го финансира ЕБРД², во кој ќе биде вклучени инспекциските служби кои немаат изготвено методологии за проценка на ризик. Во таа смисла, е укажано на инспекциските служби дека веднаш по изработката на Методологија во текот на првата половина од 2021 година, резултатите од истата треба да ги земат во предвид при подготвување на месечните планови за работа во 2021 година, а последователно и при подготвување на Годишниот план за работа за 2022 година.

Пристапот базиран на менаџирање со ризици се потпира на факторите на ризик кои произлегуваат од достапните податоци и информации кои се собрани при претходно извршените надзори. Колку повеќе ризик-фактори постојат, толку е поголема веројатноста да се пронајдат неправилности, што пак резултира со повисоко ниво на следење и надзор. Информациите за овие ризик фактори се прибираат од повеќе извори. Преку користење на ефективен начин на известување, кој се развива со насобраното искуство, инспекциската служба ќе биде во можност да ги насочи ресурсите онаму каде што е потребно поголемо внимание, како и да инициира посебни инспекциски надзори за одредени прашања, а кои се валидирани со проверка на досието (предметот).

Управувањето со ризиците, меѓу другото е алатка која им помага на раководните структури да ги предвидат променетите околности и има можност навремено да реагираат на нив.

Според степенот, ризикот може да биде низок, среден и висок. Проценката на ризик вклучува анализа, управување и известување за ризикот и се спроведува според Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори.

Одредени ризици, а особено оние поврзани за здравјето, безбедноста и околната се со висок ризик и тука е оправдано поголемо ниво на мониторинг и навлегување во проверките на субјектите на надзор. Други пак, ризици можат да бидат едноставни технички неправилности и истите не оправдуваат трошење на време и средства за да се пронајдат, а поради што би се занемариле други посериозни неправилности.

Фокусирањето кон ризиците треба да се примени во одредувањето на тоа толку често треба да се врши надзор на субјектите. Субјектите за кои е веројатно дека се усогласени со правилата потребно е поретко да бидат контролирани отколку оние кои работат во поризичен сектор или пак кај кои биле утврдени значајни неправилности во минатото.

Покрај планираните субјекти за надзор земени од регистрите за месечните планови, инспекторите вршат голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, и постапуваат по барање на субјекти, а извршените надзори ги евидентираат во месечните/шестмесечните извештаи за работа, како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори, согласно Законот за инспекциски надзор.

Инспекциските служби мора да имаат во предвид да извршат правилна проценка дека секоја активност која се планира да се преземе како одговор на ризикот е пропорционална на ризикот, односно истата ќе придонесе за негово минимизирање на прифатливо ниво.

²Проектот го спроведува ИДЕАС ДePo, Скопје, а го финансира УСАИД

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

Доколку се сменат околностите врз основа на кои е направена проценката на ризикот, инспекциската служба ќе изврши ревизија на проценката на ризикот, која ќе биде земена предвид при подготвувањето на плановите за работа, за наредниот период.

3 ОРГАНИЗАЦИЈА И РАКОВОДЕЊЕ

Организацијата и раководењето на инспекциските служби, утврдена со Законот за инспекциски надзор, материјалните закони, како и Правилниците за внатрешна организација и систематизација на работните места на инспекциските служби. Треба да се нагласи дека ниту еден материјален закон се уште не е усогласен со Законот за инспекциски надзор, иако тој е во примена уште од ноември 2019 година. Оваа состојба предизвикува потешкотии, не само во организацијата и раководењето со инспекциските служби, туку и во спроведувањето на нивната основна задача, а тоа е инспекцискиот надзор над примената на законите за кои се овластени одделните инспекциски служби.

Според организациската поставеност, во согласност со член 26 од ЗИН, инспекциските служби кои се во системот на координација на Советот, се организирани како органи во состав на министерствата, односно како државни инспекторати за соодветната област и такви постојат 15, како и организациски единици за инспекциски надзор во состав на органите на државната управа, односно како сектори или одделенија за инспекциски надзор и такви постојат 13.

Државните инспекторати ги раководат директори, додека со инспекциските служби организирани како сектори и одделенија, раководат раководни инспектори, кои раководат со соодветните сектори или одделенија. Треба да се нагласи дека во само 4 (четири) инспекциски служби, кои се организирани како организациски единици во органите на државната управа, имаат раководители, додека во останатите 9 (девет) служби, не се назначени односно не се пополнети соодветните раководни работни места, што создава исклучително неповољна состојба, која многу негативно се одразува на целокупното работење на тие служби.

Во овој извештај даден е преглед и на состојбата со бројот на инспектори во инспекциските служби кои вршеле инспекциски надзори, според податоци со кои располага Инспекцискиот совет. Според податоците презентирани во Табела 1, подолу, во 2020 година, инспекциски надзор вршеле вкупно 818 инспектори, во 27³ инспекциски служби.

Иако, овој број е релативно голем, сепак дури 70,4% од инспекторите се вработени во најголемите пет инспекциски служби (Табела 1 – означени со зелена боја), односно во ДПИ, ДТИ, ДИЗ, АХВ и ДИП. На спротивниот крај, најмалите осум инспекциски служби (Табела 1 – означени со розова боја), располагаат само со по 2 инспектори или вкупно заедно само 1,9% од вкупниот број на инспектори.

Во однос на 2019 година, вкупниот број на инспектори кои вршеле инспекциски надзор е незначително зголемен, за само 7⁴ инспектори. Сепак, ако се погледне детално, податоците покажуваат дека само кај осум инспекциски служби има зголемување на бројот на инспектори, односно вкупно 51. При тоа, најголемо зголемување е забележано кај ДИП за 18 инспектори и кај ДПИ за 15 инспектори.

³Кандидатите за инспектори во Инспекторатот за употреба на јазиците, се очекува да ги завршат своите обуки и да се стекнат со лиценци за инспектор во првата половина од 2021 година, по што ќе започнат да вршат инспекциски.

⁴Треба да се напомене дека 4 од овие инспектори се во двете инспекциски служби кои не беа вклучени во минатогодишниот извештај, имено ДДИ и УСЖС.

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

На друга страна пак, кај пет инспекциски служби е забележано намалување на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор, за скоро ист број односно за вкупно 48, од кои најмногу во АХВ, дури 36 инспектори помалку.

Сепак, дури во 12 инспекциски служби нема промени во бројот на инспектори во однос на 2019 година.

Главната причина за незначителните промени во бројот на инспектори во економските рестрикции кои ги предизвика пандемијата од вирусот КОВИД-19, поради која беа укинати веќе одобрените буџетски средства за вработување на нови кандидати за инспектори. Меѓутоа, Владата на РСМ беше свесна за ваквата состојба, поради што пред крајот на годината, побара од Советот да подготви посебна Информација за кадровската екипираност на инспекциските служби, со План за доекипирање на инспекциските служби за период 2020-2021 година⁵.

---

⁵ Оваа Информација е разгледана и усвоена од Владата на РСМ на нејзината 43-та седница, одржана на 2 февруари 2021 година, при што се задолжени релевантните органи на управата со највисок приоритет да ги разгледаат и одобрат годишните планови за вработување на инспекциските служби, а особено на Државниот пазарен инспекторат, Државниот инспекторат за труд, Државниот инспекторат за транспорт, Државниот комунален инспекторат и Државниот инспекторат за животна средина.

Годишен извештај за работна на инспекциски служби за 2020 година

Табела 1 Преглед на бројот на инспекциони кои вршеле инспекциски надзор во годината, по званије

РБ	Инспекциска служба	Б1 генерален инспектор	Б2 главен инспектор	Б3 пом. главен инспектор	Б4 виш инспектор	В1 советник инспектор	В2 самостоен инспектор	В3 помошник инспектор	В4 помлад инспектор	Вкупно Б	Вкупно В	Вкупно
1	ДПИ	0	1	0	8	105	3	0	38	9	146	155
2	АТИ	1	2	1	6	89	1	4	2	10	96	106
3	ДИИ	0	1	0	2	11	0	0	0	3	11	14
4	ДДИ	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	2
5	ДИЖС	0	2	0	2	14	0	0	1	4	15	19
6	ДСИ	0	2	1	10	17	0	8	5	13	30	43
7	МАПМЕД	0	1	0	0	4	0	0	0	1	4	5
8	МЗ-Хем.	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2
9	ДРС	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2
10	ДЗС	1	0	1	1	16	0	0	0	3	16	19
11	ЦУК	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2
12	ДИТ	0	0	0	0	23	0	0	1	0	24	24
13	ДИГУ	0	0	0	2	4	0	0	0	2	4	6
14	ДКИ	0	0	0	0	4	0	0	1	0	4	4
15	МТВ-КПО	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2
16	УЖС	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2
17	ДИЗ	0	3	0	5	96	3	0	3	8	102	110
18	ДИШП	0	1	0	2	16	5	0	1	3	16	19
19	АХВ	0	0	0	0	101	2	8	23	3	131	134
20	ДИП	0	1	0	8	67	0	0	0	9	67	76
21	МКК	0	1	0	2	1	0	1	0	3	2	5
22	УЗКН	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4	4
23	ДУИ	0	0	0	4	16	4	0	3	4	23	27
24	ДИЛС	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	2
25	ДАРСМ	0	0	0	0	4	0	0	6	0	10	10
26	МТСП-ДЗ	0	1	0	3	18	0	0	0	4	18	22
27	АМС	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2
	ВКУПНО	2	15	4	94	570	17	27	89	82	736	818

Годишен извештај за работата на инспекциските служби за 2020 година

Неповолната старосна структура и понатаму е критична карактеристика на инспекциските служби (Табела 2), особено кај одделни инспекциски служби. Најголем број од инспекторите, вкупно 55% се постари од 50 години, а дури 20% од нив се постари од 60 години. Тоа значи дека во наредните неколку години, покрај зголемувањето на бројот на инспектори, треба да се посвети исклучително големо внимание на „подмладување“ на инспекциските служби.

При тоа треба да има предвид дека „создавањето“ на инспектори е долготраен процес, бидејќи во најголем број на случаи станува збор за кандидати за инспектори кои треба да поминат 12 месеци на обука, пред да се стекнат со лиценца за инспектор, по што се овластени да спроведуваат инспекциски надзор. Во таа смисла, треба поголема ангажираност на инспекциските служби, но и поголема флексибилност на соодветните министерства при одобрувањето на нови вработувања, во случаите на замена на инспектори кои заминуваат во пензија.

Табела 2 Преглед на бројот на инспектори во инспекциските служби во 2020 година, по вид, возраст и звање

Вид	Ниво - Звање/Возраст	B1 - генерален инспектор	B2 - главен инспектор	B3 - пом. главен инспектор	B4 - виш инспектор	B1 - советник инспектор	B2 - самостоен инспектор	B3 - помошник инспектор	B4 - помлад инспектор	Вкупно
Државен пазарен инспектор	<30 г.								1	1
	31-40 г.			1	16				29	46
	41-50 г.			2	23	1			5	31
	51-60 г.			3	30	2			3	38
	>60 г.	1		2	36					39
	Вкупно	0	1	0	8	105	3	0	38	155
Државен инспектор за труд	<30 г.									0
	31-40 г.			1	19	1	3	1	1	25
	41-50 г.	1			15			1	1	18
	51-60 г.	1	1	4	23					29
	>60 г.	1		1	32					34
	Вкупно	1	2	1	6	89	1	4	2	106
Државен инспекторат за техничка инспекција	<30 г.									0
	31-40 г.					3				3
	41-50 г.			2	2					4
	51-60 г.									0
	>60 г.	1			6					7
	Вкупно	0	1	0	2	11	0	0	0	14
Државен девизен инспекторат	<30 г.									0
	31-40 г.					1				1
	41-50 г.									0
	51-60 г.									0
	>60 г.						1			1
	Вкупно	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Државен инспекторат за животна средина	<30 г.								1	1
	31-40 г.					1				1
	41-50 г.					5				5
	51-60 г.	2		2	8					12
	>60 г.									0
	Вкупно	0	2	0	2	14	0	0	1	19

Годишен извештај за работата на инспекционите служби за 2020 година

Државен комун ален инспек тор за градежништво и урбанизам	Државен инспекторат за транспорт	Центар за управување со кризи заштита и спасување	Дирекција за радиациона сигурност	Министерство за здравство - Сектор за хемикалии	Агенција за лекови и медицинскими средства	Државен санитарен и здравствен инспекторат	Ниско - Звање/Возраст	Вид							
								Б1 - генерален инспектор	Б2 - главен инспектор	Б3 - пом. главен инспектор	Б4 - виш инспектор	В1 - советник инспектор	В2 - самостојни инспектор	В3 - помошник инспектор	В4 - помлад инспектор
			<30 г.												
			31-40 г.												1
			41-50 г.												1
			51-60 г.		1	1	8	4	7	2	5	2	1	10	
			>60 г.		1		2	6			1		2	21	
		Вкупно		0	2	1	10	17	0	8	5	5	5	43	
			<30 г.											0	
			31-40 г.											1	
			41-50 г.		1			3						4	
			51-60 г.											0	
			>60 г.											0	
		Вкупно		0	1	0	0	4	0	0	0	0	0	5	
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	
			41-50 г.											0	
			51-60 г.											0	
			>60 г.											0	
		Вкупно		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
			<30 г.											0	
			31-40 г.			1		4						5	
			41-50 г.					5						5	
			51-60 г.	1		1		3						5	
			>60 г.					4						4	
		Вкупно		0	0	0	0	2	0	0	0	0	2		
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	
			41-50 г.											0	
			51-60 г.											0	
			>60 г.											2	
		Вкупно		0	0	0	0	16	0	0	0	0	19		
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	
			41-50 г.											0	
			51-60 г.		1		1		3					5	
			>60 г.						4					4	
		Вкупно		1	0	2	0	16	0	0	0	0	19		
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	
			41-50 г.											0	
			51-60 г.											0	
			>60 г.											0	
		Вкупно		0	0	0	0	2	0	0	0	0	2		
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	
			41-50 г.											2	
			51-60 г.											3	
			>60 г.											1	
		Вкупно		0	0	0	0	23	0	1	0	0	24		
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	
			41-50 г.											0	
			51-60 г.											0	
			>60 г.											0	
		Вкупно		0	0	0	0	2	4	0	0	0	6		
			<30 г.											0	
			31-40 г.											0	

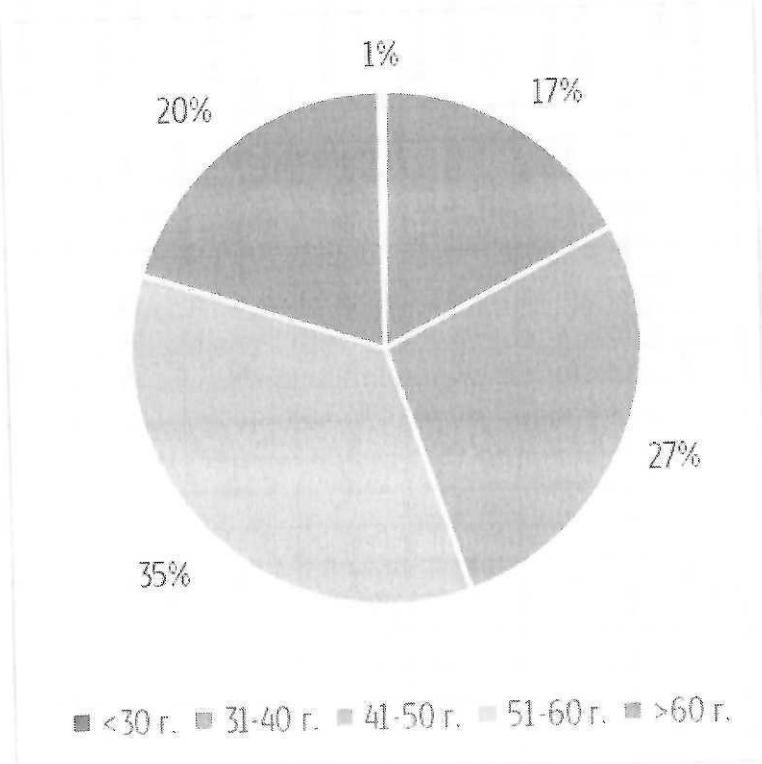
Годишен извештај за работења на инспекцискиите служби за 2020 година

Управа за заштита на културното наследство	Министерство за култура	Државен инспекторат	Агенција за храна и ветеринарство	Државен инспекторат за шумарство и ловство	Управа за сигурност во железничкиот систем		Министерство за транспорт и врски – Капетанерија на пристаништата		Охрид	Вид
					Б1 - генерален инспектор	Б2 - главен инспектор	Б3 - пом. главен инспектор	Б4 - виш инспектор		
			41-50 г.							Ниво - Званье/Возраст
			51-60 г.							Б1 - генерален инспектор
			>60 г.							Б2 - главен инспектор
			Вкупно	0	0	0	0	4	1	Б3 - пом. главен инспектор
			<30 г.						0	Б4 - виш инспектор
			31-40 г.						0	
			41-50 г.						0	
			51-60 г.					1	1	
			>60 г.					1	1	
			Вкупно	0	0	0	0	2	2	
			<30 г.						0	
			31-40 г.						0	
			41-50 г.	1	1				2	
			51-60 г.						0	
			>60 г.						0	
			Вкупно	1	1	0	0	0	2	
			<30 г.						0	
			31-40 г.						0	
			41-50 г.						0	
			51-60 г.						0	
			>60 г.						0	
			Вкупно	0	3	0	5	96	3	110
			<30 г.							
			31-40 г.					14	1	15
			41-50 г.				1	27		29
			51-60 г.		3	3	35	2		44
			>60 г.				1	20		1
			Вкупно	0	3	0	5	96	3	110
			<30 г.							
			31-40 г.							
			41-50 г.		1		1	4		6
			51-60 г.				1	9		10
			>60 г.					3		3
			Вкупно	0	1	0	2	16	0	19
			<30 г.							0
			31-40 г.							0
			41-50 г.							0
			51-60 г.							0
			>60 г.							0
			Вкупно	0	0	0	0	101	2	23
			<30 г.							134
			31-40 г.							0
			41-50 г.							0
			51-60 г.							4
			>60 г.							4
			Вкупно	0	1	0	8	67	0	76
			<30 г.							0
			31-40 г.							0
			41-50 г.				1	27		28
			51-60 г.		1		5	25		31
			>60 г.				2	11		13
			Вкупно	0	1	0	8	67	0	76
			<30 г.							0
			31-40 г.							1
			41-50 г.							1
			51-60 г.		1		1	1		3
			>60 г.							0
			Вкупно	0	1	0	2	1	0	5
			<30 г.							0
			31-40 г.					2		2
			41-50 г.							0
			51-60 г.					1		1

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

Вкупно инспектори	Инспекторат за употреба на јазиците	Агенција за млади и спорт	Министерство за труд и социјална политика	Државен архив на Република Северна Македонија	Државен инспекторат за локална самоуправа	Државен инспекторат за локална самоуправа	Вид		Вкупно								
							Ниво - Звање/Возраст	Б1 - генерален инспектор	Б2 - главен инспектор	Б3 - пом. главен инспектор	Б4 - виш инспектор	В1 - советник инспектор	В2 - самостоен инспектор	В3 - помошник инспектор	В4 - помлад инспектор		
				>60 г.													
				Вкупно	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
				<30 г.													0
				31-40 г.						2	3						0
				41-50 г.					1	5						8	6
				51-60 г.					1	5	3	3				9	6
				>60 г.						3	1					4	4
				Вкупно	0	0	0	4	16	4	0	0	0	3	27		
				<30 г.												0	
				31-40 г.												0	
				41-50 г.												0	
				51-60 г.												1	
				>60 г.				1								1	
				Вкупно	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2		
				<30 г.												0	
				31-40 г.						1					4	5	
				41-50 г.											2	2	
				51-60 г.						2					2		
				>60 г.					1						1		
				Вкупно	0	0	0	0	4	0	0	0	0	6	10		
				<30 г.												0	
				31-40 г.						4					4		
				41-50 г.						6					6		
				51-60 г.	1		1	8							10		
				>60 г.			2								2		
				Вкупно	0	1	0	3	18	0	0	0	0	6	22		
				<30 г.											0		
				31-40 г.						4					0		
				41-50 г.						6					4		
				51-60 г.			1	8							10		
				>60 г.			2								2		
				Вкупно	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2		
				<30 г.											0		
				31-40 г.											0		
				41-50 г.						2					2		
				51-60 г.											0		
				>60 г.											0		
				Вкупно	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
				<30 г.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3		
				31-40 г.	0	0	1	4	81	2	7	45	45	140			
				41-50 г.	1	4	0	10	170	3	10	25	25	223			
				51-60 г.	1	10	3	29	226	7	3	8	8	287			
				>60 г.	1	3	0	12	142	2	2	1	1	163			
				Вкупно	3	17	4	55	619	14	22	82	82	816			

Графикон 1 Возрасна структура на инспекторите во инспекцискиите служби

За очекување е во наредниот период состојбата во оваа смисла да се подобрува, имајќи во вид дека новите вработувања, кои сè уште не се доволни, внесуваат помлад кадар во инспекциските служби. Имено, во повеќе инспекциски служби во текот на 2020 година се вработени нови кандидати за инспектори (Табела 3), но, тие сè уште се немаат стекнато со лиценца за инспектор⁶, па нивниот придонес се очекува да даде ефект во втората половина од 2021 година, тоа особено се однесува за Инспекторатот за употреба на јазиците, кој во 2020 година сеуште нема ниту еден лиценциран инспектор.

Табела 3 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во 2020 година, во селектирани инспекциски служби⁷

Инспекциска служба	Вработувања/ Пензионирања	Б1 - ген. инспектор	Б2 - главен инспектор	Б3 - пом. глав. инспектор	Б4 - виш инспектор	В1- советник инспектор	В2 - сам. инспектор	В3 - пом. инспектор	В4 - помлад инспектор	Вкупно
ДПИ	Вработувања					13	1	1	1	16
	Пензионирања				1	21				22
	Разлика	0	0	0	-1	-8	1	1	1	-6
ДТИ	Вработувања						1			1
	Пензионирања					5				-5
	Разлика	0	0	0	0	-5	1	0	0	-4

⁶ Процесот за првата група кандидати за инспектори треба да заврши до крајот на првиот квартал од 2021 година.

⁷ Во табеларниот преглед не се внесени податоци за инспекциските службите кои во текот на 2020 година немаат реализирано ниту едно вработување/пензионирање и тоа: ДДИ, ДИЖС, МАЛМЕД, ДРС, ДИГУ, МТВ-КПО, УСЖС, ДИШЛ, АМС, МЗ-Х

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

Инспекциска служба	Вработувања/ Пензионирања	Б1 - ген. инспектор	Б2 - главен инспектор	Б3 - пом. глав.инспектор	Б4 - виш инспектор	В1 - советник инспектор	В2 - сам. инспектор	В3 - пом. инспектор	В4 - помлад инспектор	Вкупно
ДИТИ	Вработувања									3
	Пензионирања									0
	Разлика	0	0	0	0	0	0	0	3	3
ДСЗИ	Вработувања								1	1
	Пензионирања									0
	Разлика	0	0	0	0	0	0	0	1	1
ДЗС	Вработувања									0
	Пензионирања					2				2
	Разлика	0	0	0	0	-2	0	0	0	-2
ЦУК	Вработувања								2	2
	Пензионирања									0
	Разлика	0	0	0	0	0	0	0	2	2
ДКИ	Вработувања									
	Пензионирања					-1				-1
	Разлика	0	0	0	0	-1	0	0	0	-1
ДИТ	Вработувања									
	Пензионирања					2				-2
	Разлика	0	0	0	0	-2	0	0	0	-2
ДИЗ	Вработувања					4			1	5
	Пензионирања					3				-3
	Разлика	0	0	0	0	1	0	0	1	2
АХВ	Вработувања								14	14
	Пензионирања					5				-5
	Разлика	0	0	0	0	-5	0	0	14	9
ДИП	Вработувања					12				12
	Пензионирања					4				-4
	Разлика	0	0	0	0	8	0	0	0	8
УЗКН	Вработувања									0
	Пензионирања					1				-1
	Разлика	0	0	0	0	-1	0	0	0	-1
МК	Вработувања							1		1
	Пензионирања									0
	Разлика	0	0	0	0	0	0	1	0	1
ДУИ	Вработувања									0
	Пензионирања					1				-1
	Разлика	0	0	0	0	-1	0	0	0	-1
ДИЛС	Вработувања								2	2
	Пензионирања									0
	Разлика	0	0	0	0	0	0	0	2	2
МТСП	Вработувања					3				3
	Пензионирања									0
	Разлика	0	0	0	0	3	0	0	0	3

Годишен извештај за работата на инспекциските служби за 2020 година

Инспекциска служба	Вработувања/ Пензионирања		B1 – ген. инспектор	B2 – главен инспектор	B3 – пом. глав.инспектор	B4 – виш инспектор	B1– советник инспектор	B2 – сам. инспектор	B3 – пом. инспектор	B4 – помлад инспектор	Вкупно
ДАРСМ	Вработувања									1	1
	Пензионирања									0	0
	Разлика		0	0	0	0	0	0	0	1	1
ИУЈ	Вработувања									3	3
	Пензионирања									0	0
	Разлика		0	0	0	0	0	0	0	3	3

4 ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Инспекцискиот надзор може да биде редовен, вонреден и контролен. Според ЗИН, редовниот надзор е планиран со годишниот и месечниот план за инспекциски надзор, а врз основа на проценката на ризик. Вонредниот инспекциски надзор во месечниот план се презентира како број на очекувани вонредни надзори. За спроведување на вонреден инспекциски надзор потребен е налог од директорот, односно раководителот на инспекциската служба, кој пак се издава по службена должност или по поднесени иницијативи од физичко или правно лице, како и по налог од Советот. Контролниот инспекциски надзор се врши само по службена должност и како последица на веќе спроведен редовен или вонреден инспекциски надзор, при кој е изречена инспекциска мерка.

Во Табела 4 се прикажани вкупниот број на откриени неправилности и инспекциски надзори, по вид, кои се извршени во 2020 година од одделните инспекциски служби. Според податоците од инспекциските служби кои имаат доставено полугодишни извештаи за својата работа⁸, вкупно се реализирани 186.037 инспекциски надзори, од кои редовни, 52.366, вонредни 102.049 и 31.622 контролни надзори, додека при вршење на инспекциските надзори се утврдени 18.257 неправилности.

Споредено со 2019 година, вкупниот број на реализирани инспекциски надзори е помал за 27,1% и тоа се должи исклучиво на состојбите предизвикани од вирусот КОВИД-19, поради кој најголем дел од инспекциските служби значајно го сменија вообичаениот режим на работење. Дополнително, проблеми предизвикување и фактот што во многу инспекциски служби инспекторите често беа во изолација поради лична зараза со вирусот или поради контакт со заразено лице. Исто така, еден дел од инспекторите ги користеа и правата кои ги овозможуваа мерките кои ги донесуваше Владата на РСМ.

На друга страна, позитивен развој се забележува кај бројот на утврдените неправилности, кои исто така се намалени во однос на претходната година, но, намалувањето изнесува 32,3%, што е релативно поголемо намалување во однос на намалувањето на бројот на инспекциски надзори.

По области на надлежност на Советот, најголем број на надзори се спроведени во Област 4 – земјоделство, шумарство, ветеринарство и безбедност на храна, вкупно 100.939 или 54,3%, што претставува намалување на релативното учество на оваа област за 12% во однос на претходната 2019 година. Најмалку инспекциски надзори се спроведени во Област 6 – управа, само 3.113 надзори или 1,7%, односно релативно зголемување на учеството на оваа област за половина процентен поен, во однос на претходната година.

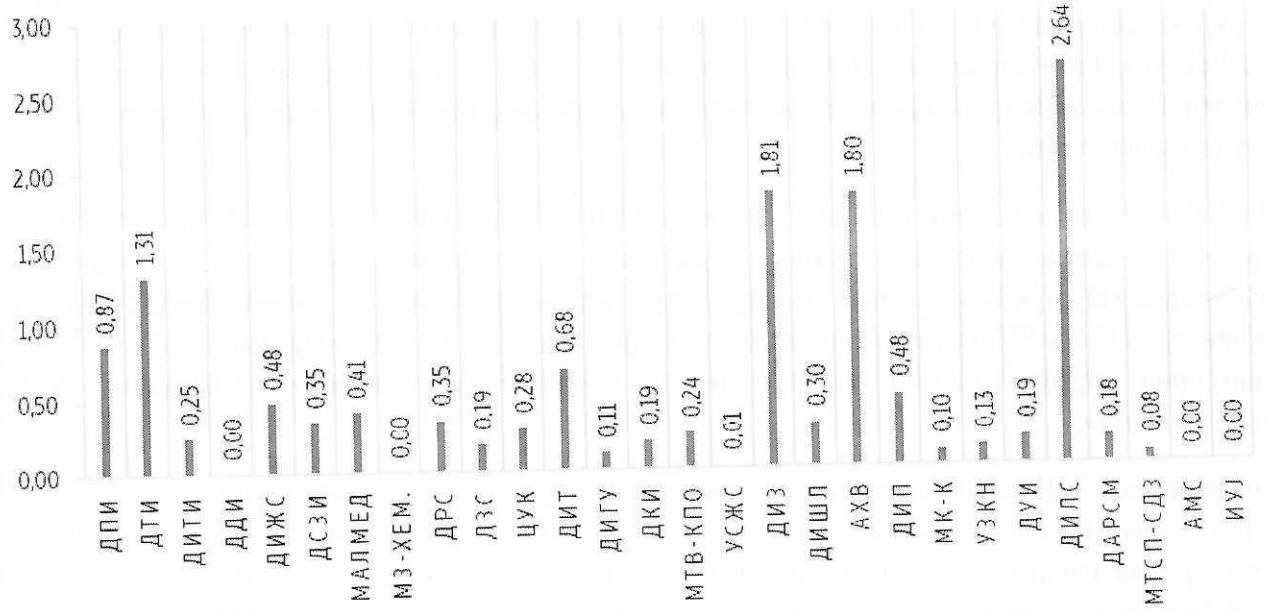
По инспекциски служби, најголем број на инспекциски надзори имаат спроведено, се разбира најголемите инспекциски служби (Табела 4 – означени со зелена боја). Но за да може да се согледа ефикасноста и продуктивноста на одделните инспекциски служби, потребно е да се утврди колкав е просечниот број на извршени инспекциски надзори по инспектор дневно. Во таа

⁸ Инспекторатот за употреба на јазиците се уште нема лиценцирани инспектори и не вршел инспекциски надзори во 2020 година, додека инспекциските служби во Министерството за здравство (Сектор за хемикалии) и во Агенцијата за млади и спорт, немаат доставено полугодишни Извештаи за работа во 2020 година.

Годишен извештај за работата на инспекциски служби за 2020 година

смисла, на ниво на инспекциски систем просекот изнесува 1,00 инспекциски надзор по инспектор дневно, што претставува значително намалување на ефикасноста во однос на минатата година, кога овој просек изнесувал 1,39. Сепак, треба да се нагласи дека доколку се изземат четирите најголеми инспекциски служби (ДПИ, ДТИ, ДИЗ и АХВ), чиј просек е 1,42, тогаш во останатите инспекциски служби ефикасноста е далеку пониска и изнесува само 0,18 инспекциски надзори по инспектор по ден (Графиконот 2).

Графикон 2 Просечен број на извршени надзори џо инспекќор, дневно

Структурата на видовите на инспекциски е важен показател за усогласеноста со барањата за спроведувањето на законодавството од страна на субјектите на надзор. Имено, целта е во структурата да доминираат редовни односно однапред планирани инспекциски надзори, додека бројот на вонредни надзори да биде што помал, имајќи во вид дека тие вообичаено се спроведуваат врз основа на поплака, жалба или слично. Во тој контекст, исто така и бројот на контролните надзори е важен показател за успешноста во спроведувањето на законодавството, бидејќи тие надзори се организираат само тогаш кога во претходна постапка, при редовен или вонреден надзор, е утврдена неправилност.

Во однос на структурата на видовите на инспекциски надзор по области на надлежност и вкупно (Графикон 3), евидентно е дека во 2020 година во вкупниот број на инспекциски надзори доминираат вонредните инспекциски надзори, додека најмало учество имаат контролните надзори (Табела 4). Од Графиконот 3, може да се види дека исклучително неполовна структура на видовите на надзори има во областите 1, 4 и донекаде областа 2. Оваа состојба е многу понеполовна во однос на 2019 година, кога инспекциските служби имале релативно добро планирање на својата работа. Имено, во 2019 година вонредните надзори учествувале со 1/3 во вкупниот број на надзори, додека во 2020 година, нивното учество изнесува 54,9%.

Иако ваквата состојба треба да укажува дека во одредени области на делување, значително е поголема „недисциплината“ кај субјектите на надзор, поради што се појавуваат бројни причини за поднесување на претставки или иницијативи за вонреден инспекциски надзор, сепак големиот број на вонредни надзори во 2020 година, пред се, се должи на донесените уредби за превентивните мерки кои ги донесе Владата на Република Северна Македонија за спречување на

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

ширењето на вирусот КОВИД 19, особено во период јули-декември 2020 година, поради кои неколку инспекциски служби (ДПИ, ДТИ и ДСЗИ), главно спроведуваа вонредни инспекциски надзори.

Од друга страна, тоа може да е резултат и на различните разбирања на видовите надзор кои се присутни кај различните инспекциски служби. Последното е прашање кое бара поинаков пристап со цел елиминирање на различностите во разбирањето.

За очекување е во 2021 година оваа состојба да се надмине, а инспекциските служби да го прилагодат своето работење на новите услови предизвикани од пандемијата со вирусот КОВИД 19.

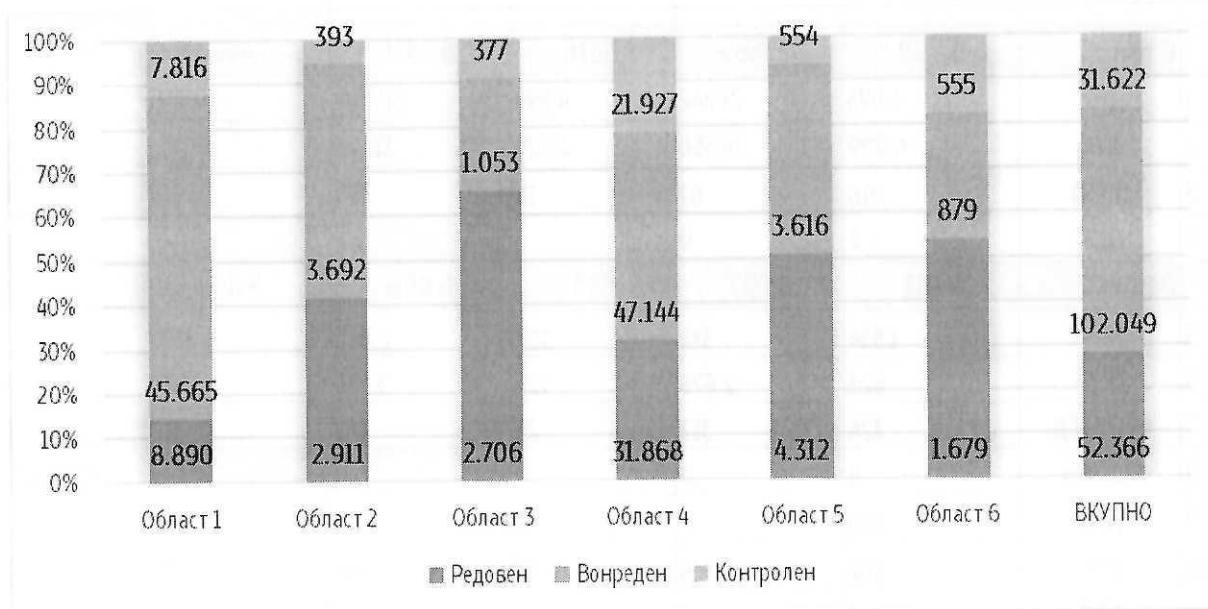
Табела 4 Вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид за 2020 година

Ред. Бр.	Област/ Инсп.служба	Редовен	Вонреден	Контролен	Вкупно надзори	Вкупно неправилности	Неправилност / Надзор
I.	Област 1	8.890	45.665	7.816	62.371	7.462	0,14
1	ДПИ	4.073	21.242	4.994	30.309	4.373	0,17
2	ДТИ	4.099	24.356	2.806	31.261	3.070	0,11
3	ДИТИ	716	67	16	799	19	0,02
4	ДДИ	2	0	0	2	0	0,00
II.	Област 2	2.911	3.692	393	6.996	542	0,08
5	ДИЖС	1.534	318	183	2.035	298	0,16
6	ДСЗИ	623	2.676	126	3.425	155	0,05
7	МАЛМЕД	124	312	25	461	37	0,08
8	МЗ-Хем.	0	0	0	0	0	#DIV/0!
9	ДРС	140	8	8	156	16	0,11
10	ДЗС	362	378	51	791	36	0,05
11	ЦУК	128	0	0	128	0	0,00
III.	Област 3	2.706	1.053	377	4.136	1.036	0,28
12	ДИТ	2.495	804	359	3.658	979	0,30
13	ДИГУ	61	84	4	149	24	0,17
14	ДКИ	134	77	8	219	8	0,04
15	МТВ-КПО	16	85	6	107	22	0,22
16	УСЖС	0	3	0	3	3	1,00
IV.	Област 4	31.868	47.144	21.927	100.939	7.242	0,09
17	ДИЗ	2.097	42.415	379	44.891	555	0,01
18	ДИШЛ	721	193	752	1.666	297	0,32
19	АХВ	29.050	4.536	20.796	54.382	6.390	0,19
V.	Област 5	4.312	3.616	554	8.482	657	0,08
20	ДИП	4.269	3.457	527	8.253	583	0,08
21	МК-К	40	49	24	113	50	0,56

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

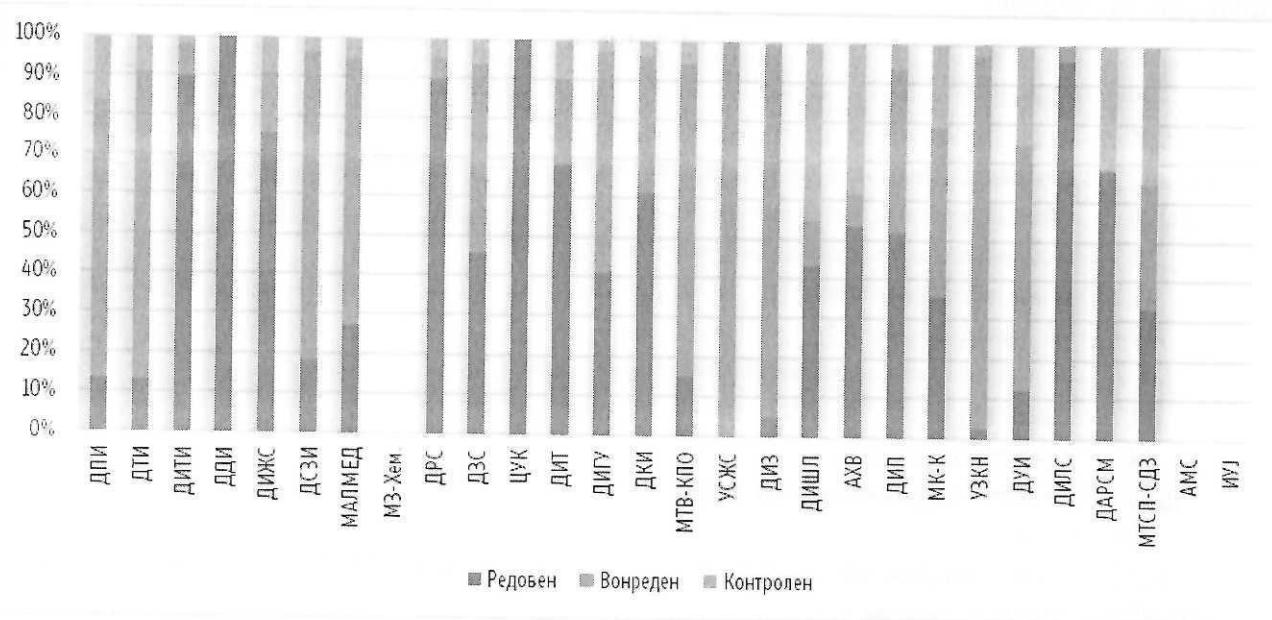
Ред. Бр.	Област/ Инсп.служба	Редовен	Вонреден	Контролен	Вкупно надзори	Вкупно неправилности	Неправилност / Надзор
22	УЗКН	3	110	3	116	24	0,21
VI.	Област 6	1.679	879	555	3.113	1.318	0,52
23	ДУИ	140	712	295	1.147	223	0,26
24	ДИЛС	1.141	48	0	1.189	544	0,46
25	ДАРСМ	275	2	128	405	117	0,42
26	МТСП-СДЗ	123	117	132	372	434	1,81
27	АМС	0	0	0	0	0	#DIV/0!
28	ИУЈ	0	0	0	0	0	#DIV/0!
	ВКУПНО	52.366	102.049	31.622	186.037	18.257	0,12

Графикон 3 Структура на видовието на инспекциони надзор ю в област и вкупно

Годишен извештај за работата на инспекцискиот служби за 2020 година

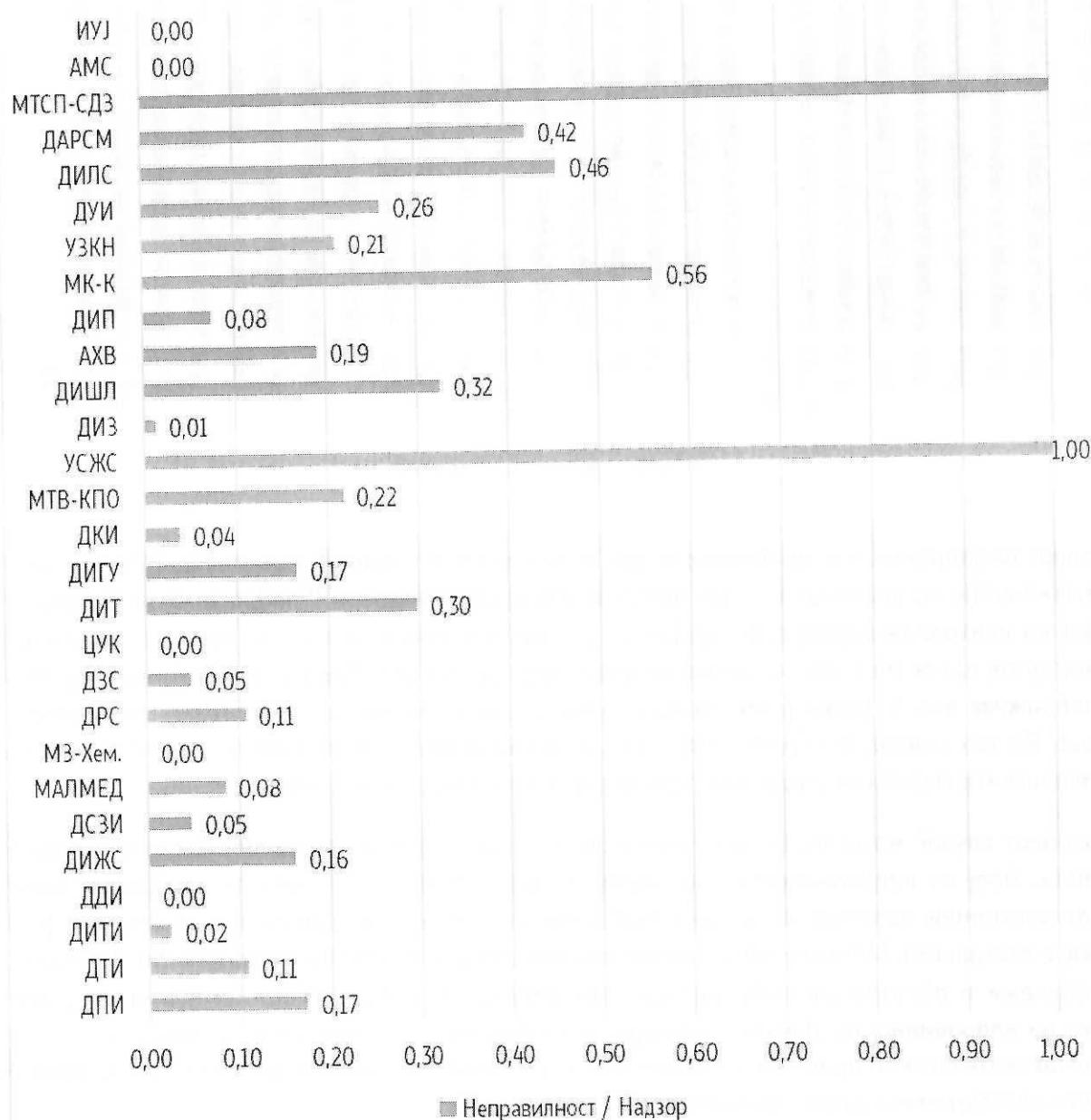
Графикон 4 Структура на видови на инспекциски надзор по инспекциски служби

Во однос на утврдените неправилности, два показатели се важни: 1) односотна бројот на вкупни неправилности, со вкупниот број на редовни и вонредни надзори (Графикон 5), и 2) односот на бројот на контролни надзори, со бројот на утврдени неправилности. Во првиот случај колку е поблиску тој однос до 0 толку повеќе се почитуваат законските барања и обратно колку тој број се доближува кон 1, толку е поголемо непочитувањето на законските барања во одредената област. Во таа смисла, на Графиконот 5 се прикажани просечниот број на неправилности, кои инспекциските служби ги утврдуваат при редовен или вонреден надзор.

Во вториот случај, може да се забележи дека вкупниот број на контролни надзори е помал од вкупниот број на неправилности, што може да значи дека инспекциските служби не секогаш вршат контролни надзори за да проверат дали утврдената неправилност за која е изречена мерка, е отстранета. Меѓутоа, ако се погледнат податоците по инспекциски служби (Табела 4), ќе се забележи и обратна состојба, односно значително поголем број на контролни надзори од бројот на неправилности. Ваквата ситуација е во суштина невозможна и останува нејасно дали инспекциските служби правилно ги применуваат различните видови надзори во своето работење или пак постојат некои други причини за ваквите состојби.

Графикон 5 Сооднос на утврдени неправилности и вкупният број на редовни и вонредни инспекциски надзори

5 ОБУКА НА ИНСПЕКТОРИТЕ И АДМИНИСТРАТИВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Вложувањето во човечките ресурси е најважната инвестиција за одржлив развој на компетентна администрација. Тоа претпоставува развој на соодветни знаења и вештини кај инспекторите, следење на современите текови во методите на работењето и примена на новините од информатичко - комуникациските технологии.

Системот за развој и управување со инспекторите во инспекциските служби на централно ниво, ја препознава важноста на обуката во развојот на професионални и компетентни инспектори, кои претставуваат една од основните алки во успешното спроведување на законските и подзаконските акти во државата.

Целта на обуките за стручно усовршување на инспекторите е стекнување знаења за новитетите во надлежните области за вршење на инспекциски надзор за квалитетно извршување на службените овластувања за соодветните работни места, унапредување на вештините за професионално однесување при извршување на инспекцискиот надзор, како и изградба на личниот интегритет на инспекторите и подобрување на вештините поврзани со инспекцискиот надзор во надлежните области.

Во овој контекст, Инспекцискиот совет во текот на 2020 година, разви сосема нова електронска платформа за е-обуки, со цел да овозможи и во услови на големи рестрикции на движењето и организирањето на физички средби, предизвикани од пандемијата на вирусот КОВИД-19. Преку оваа платформа, Советот им овозможи на инспекторите од сите инспекциски служби, реализација на предвидените теми за генеричка обука. Исто така, преку оваа платформа, беше овозможено и спроведувањето на тримесечната интерактивна обука за стекнување на лиценца за инспектор, за сите кандидати вработени не само во инспекциските служби на централно ниво, туку и на локално ниво. Покрај генеричките обуки, кои ги организира Инспекцискиот совет, повеќето инспекциски служби организирале и специјализирани обуки на теми поврзани со нивниот делокруг на работа (Табела 5).

Како што е прикажано во Табела 5, само 10 инспекциски служби, успеале во текот на 2020 година, делумно да ги спроведат планираните специјализирани обуки, главно со поддршка од донаторската заедница, во рамките на проектите кои ги спроведуваат или во рамките на меѓународната соработка. Но, треба да се нагласи дека поради состојбата со пандемијата од КОВИД-19, најголем дел од планираните обуки предвидени во годишните планови на инспекциските служби, не се реализирани.

Табела 5 Приказ на обуки џо инспекциски служби

Ред. Бр.	Инспекц. служба	Назив на обуката	Организатор на обуката	Датум и место на одржување
1	Сите	Обука за изготвување на Извештај за работата на инспекциските служби	Инспекциски совет	Јуни 2020 година
2	Сите	Интерактивна обука за стекнување на лиценца за инспектор	Инспекциски совет	Септември – Декември 2020 година
3	Сите	Генерички обуки за инспекторите во инспекциските служби	Инспекциски совет	Декември 2020 година

Годишен извештај за работе на инспекцискиите служби за 2020 година

Ред. Бр.	Инспекц. служба	Назив на обуката	Организатор на обуката	Датум и место на одржување
4	ДИП	Новини во спроведување на интегрална евалуација	МЦГО	Февруари и 2020 година
5	ДИП	Вршење на редовен инспекциски надзор	Уницеф невладина организација	Февруари 2020 година
6	ДИП	Новини во спроведување на интегрална евалуација во услови на пандемија	МЦГО	Октомври 2020 година
7	ДИП	Вршење на вонреден инспекциски надзор	Unicef невладина организација	Март 2020 година Септември 2020 година
8	ДИП	Постапки за спроведување на интегрална евалуација	Уницеф невладина организација	Септември 2020 година
9	ДРС	Поддршка на имплементација на публикација за безбедносни барања за подготвеност и одговор при нуклеарни и радиолошки вонредни настани	Меѓународна Агенција за Атомска Енергија	Јануари - Јуни 2020 година
10	ДТИ	Утврдување на насоки за имплементација на ЗИН и усогласување на релевантната законска регулатива на ДТИ	Проект на УСАИД за Модернизација на инспекциските служби	7-8 Февруари 2020 година
11	ДУИ	Закон за постапување по претставки и предлози и Закон за прекршоци	Проект на УСАИД за Модернизација на инспекциските служби	Јануари - јуни 2020 година
12	ДУИ	Модернизација на системот за електронско управување со документи (DMS),	Intec sistem	Јануари - јуни 2020 година
13	ДУИ	Обука на обучувачи – Вештини за организирање и водење на обука- ЗИН	Проект на УСАИД за Модернизација на инспекциските служби	Јануари - јуни 2020 година
14	ДУИ	Правно зајакнување на вработените во подрачните одделенија за Министерството за правда (бесплатна правна помош)	Министерство за правда	Јануари - јуни 2020 година
15	ДУИ	Заеднички оперативни процеси за спроведување надзор и контрола врз безбедноста – разузнавачките служби	ДЦАФ	Јануари - јуни 2020 година
16	МАЛМЕД	Хармонизација на легислативата за лекови во РСМ со ЕУ легислативата и градење капацитети за нејзино имплементирање	ЕУ Твининг Проектот – Република Литванија	Февруари 2020 година
17	МАЛМЕД	Дистрибуција на лекови и медицински средства – дигитална трансформација	Единствено здружение за квалитет во Република Србија	Септември, 2020 година
18	ДРС	Систем за унифицирана команда и контрола, за поддршка на имплементација на публикацијата за безбедносни барања за подготвеност и одговор при нуклеарни и радиолошки вонредни настани	МААЕ	Јануари - Јуни 2020 година
19	ДСЗИ	Презентација на програмата во EXIM за електронско изготвување на решенија и списоци за лицата позитивни на Cov - 2	Царинска управа	Септември 2020, Скопје

Годишен извештај за работата на инспекцискиите служби за 2020 година

Ред. Бр.	Инспекц. служба	Назив на обуката	Организатор на обуката	Датум и место на одржување
20	ДИГУ	Компјутерска обработка и табеларни пресметки Практична обука на тема: Вебинар за новиот Закон за урбанистичко планирање	ACT! Consultancy services	Јули - Декември 2020 година
21	ДТИ	Утврдување на насоки за имплементација на новиот ЗИН и усогласување на релевантната законска регулатива на ДТИ	Проект на УСАИД за Модернизација на инспекциските служби	Февруари 2020 година
22	ДТИ	Работни односи во услови на здравствено-економска криза предизвикана од Covid 19	Проект на УСАИД за Модернизација на инспекциските служби	Јули 2020 година
23	ДТИ	Работно законодавство во услови на COVID 19 и ефекти од примената на прописите во сферата на работни односи усвоени за време на пандемијата	ДТИ, Усаид, МИА проект	Септември 2020 година
24	ДТИ	Закон за постапување по претставки и предлози и Закон за прекршоците	Проект на УСАИД за Модернизација на инспекциските служби	Мај 2020 година
25	ДИЗ	Методологија за проценка на ризик	Инспекциски совет	Јули 2020 година
26	ДИЗ	Начин за спроведување на инспекциски надзор (ЗПЗР и ЗЗРР)	ДИЗ	Декември 2020 година
27	ДИЗ	Утврдување на висина на Трошоци за ИП и Постапување на инспекторот, при прекршочна постапка – Закон за прекршоци	ДИЗ	Декември 2020
28	ДИЗ	Обука за системот за следење на програми ППМС	МИОА	Декември 2020 година
29	ДИТ	Известување за редовен инспекциски надзор и Листи за проверка – ЗППС, ЗЈП и Закон за жичари Месечен план и кофициенти на сложеност	ДИТ	Февруари 2020 година
30	МК	Закон за инспекциски надзор и подзаконски акти	Друштво АКАДЕМИК Скопје	Февруари 2020 година
31	МК	Имплементација на законот за општа управна постапка и Законот за управни спорови	Академија за судии и јавни обвинители	Февруари 2020 година

6 БУЏЕТ И ФИНАНСИРАЊЕ

За остварување на законските обврски и цели на инспекциските служби потребни се буџетски средства. За жал, буџетските средства со кои располагаат инспекциските служби не успеваат да ја покријат реализацијата на предвидените активности согласно Годишниот план за работа.

Најголем дел од буџетот е распределен за покривање на основните плати и придонесите за социјално осигурување на вработените (Табела 6), средства за патни и дневни расходи, комунални услуги, греене, комуникација и транспорт, материјали и ситен инвентар, поправки и тековно одржување, договори и услуги, други тековни расходи, купување на опрема и мебел, средства за набавка на компјутерски софтвер и купување на возила.

Табела 6 Буџети на одделни инспекциски служби

РБ	Инспекциска служба	плати и надоместоци	стоки и услуги	субвенции и трансфери	капитални расходи	ВКУПНО
1	ДПИ	138.000.000	14.089.000	1.519.000	31.419.000	185.027.000
2	ДТИ	97.000.000	7.400.000	5.500.000	9.400.000	119.300.000
3	ДИТИ	15.000.000	3.850.000	0	2.009.000	20.859.000
4	ДИЖС	19.922.500	9.232.903	30.000	6.190.000	35.375.403
5	ДСЗИ	41.528.000	16.060.000	0	3.600.000	61.188.000
6	ДРС	6.000.000	700.000	0	360.000	7.060.000
7	ДИТ	21.000.000	8.700.000	100.000	1.000.000	30.800.000
8	ДИГУ	11.340.000	1.400.000	0	3.890.000	16.630.000
9	ДКИ	7.980.000	3.700.000	0	5.000.000	16.680.000
10	ДИЗ	81.000.000	44.000.000	200.000	20.450.000	145.650.000
11	ДИШЛ	15.934.000	1.110.000	500.000	2.740.000	20.284.000
12	АХВ	164.858.000	62.418.000	0	20.000.000	247.276.000
13	ДИП	69.000.000	9.970.000	600.000	10.200.000	89.770.000
14	ДУИ	26.025.568	2.500.000	0	3.060.368	31.585.936
15	ДИЛС	6.630.000	430.000	45.000	3.470.000	10.575.000
ВКУПНО		721.218.068	185.559.903	8.494.000	122.788.368	1.038.060.339

* Забелешка: Останатите 13 инспекциски служби не доспявиле податоци за буџетот со кој распоредаат.

7 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Меѓународната соработка е важен аспект од работата на повеќето инспекциски служби. Таа се одвива низ спроведување на меѓународно финансиирани проекти, учество во регионални проекти, учество во работата на различни регионални и меѓународни организации во соодветните области, учество на работилници, семинари и други меѓународни конференции и настани, соработка со инспекторати од други држави и секако учество во процесите за приближување кон ЕУ.

Имено, со своето работење инспекциските служби, во рамките на својата надлежност, вршат сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата.

Истотака меѓународната соработка е значајна алатка, која на инспекциските служби им овозможува размена на искуства, усогласување со меѓународни и европски стандарди, што придонесува кон подобрување на нивната работа.

За жал, во услови на пандемија предизвикана од вирусот КОВИД-19, најголемиот дел од меѓународните активности на инспекциските служби, кои биле предвидени за реализација во 2020 година, не се воопшто реализирани или се одложени за период кога ќе има услови за нивна реализација.

Во продолжение се презентирани некои поважни меѓународни активности на одделни инспекциски служби.

AXB е во континуирана соработка со Генералниот директорат на Европската комисија за Здравје и безбедност на храна DG SANTE, согласно нивната програма *Bettes training for safer food*, како и корисник на TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange Instrument), инструментот со кој раководи Генералниот директорат за проширување на EK-DG NEAR. Во однос на соработката со европската комисија, AXB потпишала Договор за доделување на грант од ЕУ, за борба против африканската свинска чума.

ДИЖС – има учествувано во проект ЕУ INTERREG за прекуграницна соработка Грција- Република Северна Македонија, за промоција на заштитени подрачја и туризам во прекуграницен контекст.

ДИЗ -kontинуирано продолжува со соработува со останати надворешни институции, ги следи и обработува прашањата поврзани со ЕУ правни акти, потоа учествува во работни групи за изработка на закони во процесот на апроксимација на ЕУ правни акти и дава стручен придонес во областа. Фитосанитарната управа, орган во состав на МЗШВ, ја претставува Република Северна Македонија во меѓународните тела, органи и организации од областа на здравјето на растенијата и извршување на други задачи поврзани со здравјето на растенијата утврдени со закон. Оваа година ја продолжиле соработката со Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација и Државниот инспекторат за земјоделство.

ДИП – има континуирана соработка со УСАИД, УНИЦЕФ, ОБСЕ како и со други институции на меѓународно ниво, со цел осовременување на работата на инспекторатот. Во текот на 2020 година имаат остварено средба со претставник од Државниот просветен инспекторат од

Шкотска, со чија помош и соработка ќе се подобруваат Индикаторите за квалитет за работа на училиштата.

ДИШЛво средината на месец Јануари во 2020 година оствариле работни состаноци со Директорот и инспектори за шумарство од Република Црна Гора, за соработка и размена на искуства и практика, во врска со хармонизација со законодавството на ЕУ.

ДПИ – во месец јануари оствариле средба со претставник на Пазарниот инспекторат на Република Словенија, за хармонизација со законодавството на ЕУ за отворање на евро – интеграциите.

ДРС – Одделението за инспекциски надзор, во првите шест месеци, благодарејќи на добрата соработка со Меѓународната Агенција за Атомска Енергија, успешно иницираше обезбедување на донација за РСМ.

ДСЗИ-преку Министерството за здравство, Министерството за економија и Секретаријатот за европски прашања, индиректно учествуваше во активностите на Националната програма за усвојување на законодавството на ЕУ (НПАА) 2019-2021 година.

МАЛМЕД – веќе осма година користи средства од ИПА Програмата за претпристапна помош – Програма II. Целта на овој проект е да се изградат контакти и односи помеѓу Европската Агенција за лекови (EMA) и Агенциите за лекови од земјите учесници во подготовките за соработка на овие земји во регулаторната мрежа на ЕУ.

ДТИ – во второто полугодиеод 2020 година имаат одржано состанокво рамките напроектот „Платформа за вработување и социјални работи II“ (ESAP II), финансиран од ЕУ и спроведен од МОТ, на Западен Балканна тема подобрување на ефективноста на трудовите инспекторати при решавање на непријавената работа на Западен Балкан.

УСЖКС-во соработка со ERA (Европската Агенција за железници), реализирале онлајн обука и состаноци.

8 ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА ИНСПЕКЦИСКИТЕ СЛУЖБИ

Покрај вршењето на нивната основна задача, инспекциски надзор, инспекциските служби имаат и многу други активности кои се дел од редовната или помалку редовната работа. Овие други активности кои ги преземаат инспекциските служби за реализација на годишните планови за работа, вклучуваат пополнување на новоформираните организациски единици со нови човечки ресурси, обезбедување на буџетски средства наменети за работа на инспекциските служби, воспоставување на евидентции и бази на податоци за инспекциски надзор во посебен формат, обезбедување посебен софтвер, обука на инспекторите, одредени измени и дополнувања на законската регулатива и развојот на практични алатки, како на пример листите за проверка (check list).

Една од тие други активности, е и обезбедувањето на информации за јавноста. Во таа смисла, инспекциските служби треба да ги почитуваат начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон и на барање на заинтересираните правни и физички лица имаат должност да ги достават сите неопходни информации, освен информациите за кои со закон пристапот е ограничен.

Друг тип на активности на инспекциските служби е соработката, координацијата и консултациите со државните органи и други асоцијации, со цел постигнување на поголема транспарентност и подобри резултати, постапување по нивните барања за решавање на проблемите кои се јавуваат и кои се во надлежност на инспекциските служби..

Исто така други активности на инспекциските служби вклучуваат активности за зголемување на транспарентноста, употребата и надградбата на ИТ системите, иновациите во работењето, унапредувањето и воведување на нови процедури и листи на проверка како и соработка со други институции.

9 ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Една од целите на Инспекцискиот совет како координативно тело, е низ анализи, размена на мислења, воведување на иновации, спроведување на различни проекти и програми, постојано да пронаоѓа решенија за предизвиците со кои се соочуваат инспекциските служби во тековното работење, како и подобрување на процесот на взајемна соработка. Во таа насока, Инспекцискиот совет постојано ја унапредува соработката со инспекциските служби, со цел градење на подобар инспекциски систем, кој ќе овозможи поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор.

Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор.

Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите, придонесот кон остварување на зацртаните цели и планови во поглед на годишните планови за работа на инспекциските служби, каде е покажана посветеноста и ангажираноста во планирањето и остварувањето на резултатите, работната етика и дисциплина и покрај вонредната состојба во периодот од март до декември 2020 година.

Во рамки на своите надлежности, инспекциските служби треба да се насочат кон унапредување на професионалното, стручното и транспарентното работење во реализирањето на Годишниот план за работа за 2021 година, месечните планови за инспекциски надзор, како и доследна примена на Законот за инспекциски надзор.

Во таа смисла од исклучително значење е во текот на 2021 година, што побрзо да се заврши процесот на усогласување на материјалните закони со одредбите на Законот за инспекциски надзор, бидејќи веќе се забележуваат одредени потешкотии од незавршувањето на овој процес, особено кај одделни инспекциски служби.

Успешноста на овој процес бара ангажман на инспекциските служби, но пред се на ресорните министерства кои се и формално одговорни за вршење на надзор над спроведувањето на материјалните закони, како и за покренување на процесите за нивно измени и дополнувања.